

Hoe schadelijk is de dood voor een dier?

Dr. Tatjana Višak
Ethiek Instituut, Universiteit Utrecht
t.visak@uu.nl

Dierenwelzijn op de agenda!

“Eet met kerst geen vlees uit de bio-industrie!”

“Stimulering diervriendelijke veehouderij”

Is de dood een welzijnsprobleem?

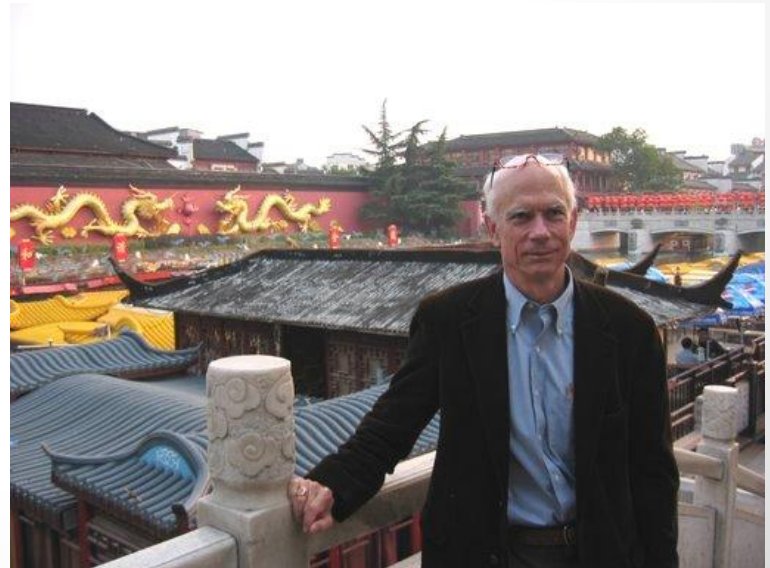
*“**Death is not a welfare issue** in itself, although death may indicate poor welfare, for example, in the case of mortality resulting from disease. Although death itself is not a welfare issue, the manner of death is relevant. For example, the method of killing can cause either instantaneous death, or pain and distress prior to death.”*

COMPASSION
in world farming

Wat betekent welzijn?

Stephen Darwall (Yale University):

“The concept of welfare is the concept of what it is rational to want for someone *insofar as one cares for her.*”

Wat voor soort vraag stellen wij?

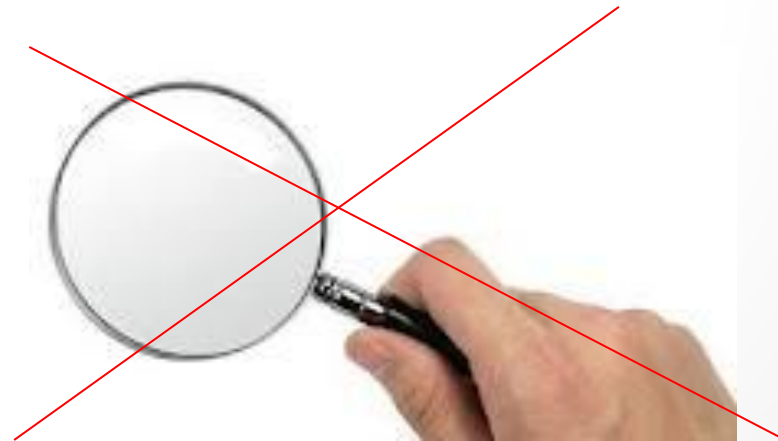
- De vraag naar welzijn:
  - Wat is (ultiem) goed voor een dier?
  - Wat maakt dat iets goed is voor een dier?

Wat is goed voor een dier?

Hoe die vraag te beantwoorden?

Opiniepeilingen? **Nee!**

Wetenschappelijke feiten, meten,
observeren? **Nee!**

Wat is goed voor een dier?

Hoe die vraag te beantwoorden?

- Het gaat om een substantiële vraag naar het bestaan en de inhoud van een bepaalde waarde
- Met Darwall: Wat is rationeel te wensen **voor een dier**, in zoverre als men geeft om dat dier?
- Waardetheorie als terrein van de ethiek: argumentatief
- In hoeverre zijn bepaalde invullingen van wat goed zou zijn voor een dier inhoudelijk te **rechtvaardigen**?

Prominente antwoorden

op de vraag wat goed is voor een dier:

Wat is welzijn?

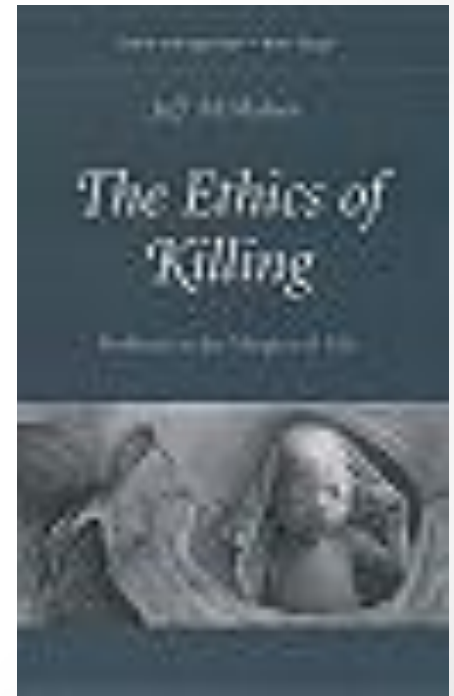
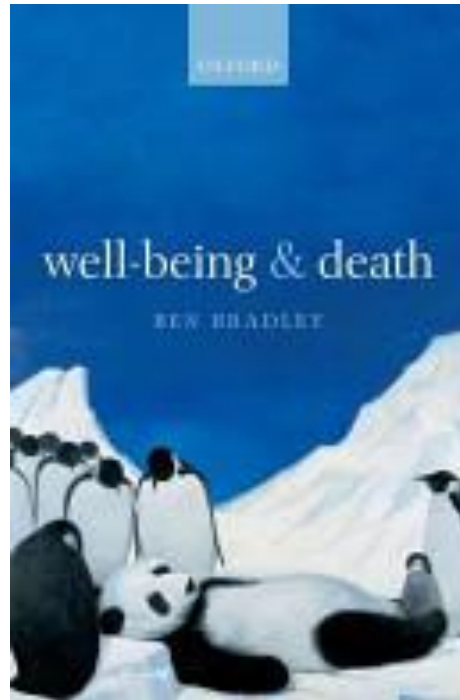
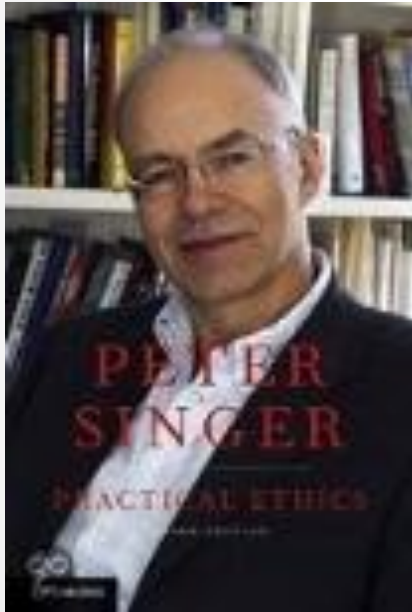
- **Hedonisme:** zo veel mogelijk plezier, zo min mogelijk pijn
- **Wensvervulling:** zo veel mogelijk krijgen wat je wilt
- Een **lijst** van objectief vast te stellen criteria, b.v. gezondheid, betekenisvolle relaties, etc.

Wat maakt dat de dood schadelijk is voor een wezen?

- A) **Niets**: als men dood is heeft men immers nergens meer last van.
- B) Het feit dat je de **plannen** die je voor de dood had gemaakt voor de toekomst niet meer kunt vervullen.
- C) Het feit dat de dood jouw alles ontnemt wat voor jou anders nog van **waarde** was geweest.

Inhoudelijke discussie binnen de ethiek

Conclusie

- “*Death is a welfare issue!*”
- De dood schaadt een dier in zoverre als hij het dier toekomstig welzijn ontnemt.

